

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIEȚII**

**Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/21-05-02, 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES**

**Stefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 21-05-02, 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului științific din cadrul programului instituțional de cercetare pentru anii 2024–2027, etapa anului 2025, 210101 ” Perfecționarea și dezvoltarea bazei genetice pentru ameliorarea germoplasmei la porumb și culturile de sorg, producerea semințelor și soluționarea aspectelor tehnologice, identificate în condițiile schimbărilor climatice”, director de proiect: Dr. Pantelimon BOROZAN, Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor, Centrul Național de Cercetare și Producere a Semințelor, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Biroul Secției Științe ale Vieții Nr.5 din 26 februarie 2026)

1. Realizarea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect, etapa 2025

În etapa 2025, scopul și obiectivele subprogramului au fost realizate în mare măsură, cu rezultate cuantificabile în ameliorarea și conservarea germoplasmei la porumb și sorg, crearea de linii consangvinizate și hibrizi noi, precum și dezvoltarea tehnologiilor de producere a semințelor. Au fost selectate peste 2.100 familii valoroase, create 66 linii consangvinizate și testate mii de combinații hibride, dintre care unele au fost avansate spre omologare. S-au obținut cantități semnificative de semințe din categoriile biologice superioare și s-au realizat cercetări privind adaptarea la schimbările climatice și optimizarea tehnologiilor agricole. Deși rezultatele au fost afectate parțial de condiții climatice nefavorabile și limitări de resurse umane, obiectivele principale au fost atinse conform planificării.

2. Diseminarea rezultatelor obținute (publicații, participări la conferințe cu rapoarte etc.)

Diseminarea rezultatelor a fost realizată activ prin publicații științifice, participări la conferințe și activități de transfer de cunoștințe. În total, au fost raportate 32 lucrări, inclusiv articole în reviste naționale și culegeri științifice, lucrări în volume internaționale, teze în conferințe și o recomandare tehnologică privind cultivarea porumbului și sorgului. Rezultatele au fost prezentate în numeroase seminare, școli de câmp ale fermierilor și evenimente științifice naționale și internaționale, inclusiv în România. De asemenea, au existat apariții media (TV, radio, articole online), contribuind la popularizarea rezultatelor și transferul către sectorul agricol.

Obiecții:

1. Totuși, ponderea publicațiilor în reviste internaționale indexate este redusă, ceea ce limitează vizibilitatea științifică internațională.

3. Valoarea socio-economică și impactul rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare etc.).

Rezultatele au o valoare socio-economică relevantă, prin impact direct asupra sectorului semincer și agriculturii din Republica Moldova. Au fost creați hibrizi și linii noi, unii avansați spre omologare, cu potențial de creștere a productivității și adaptare la secetă, contribuind la securitatea alimentară și stabilitatea producției. S-au obținut cantități importante de semințe din categorii biologice superioare, inclusiv pentru export și promovare, ceea ce indică materializarea rezultatelor în produse aplicabile economic. Tehnologiile optimizate de fertilizare și tratamente la sămânță pot reduce costurile fermierilor și riscurile climatice. Impactul social este reflectat prin transferul de tehnologii către fermieri și diversificarea culturilor (ex. sorg). Au fost publicate 4 hotărâri de acordare a brevetelor

4. Implicarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat

Implicarea tinerilor cercetători și formarea prin doctorat/postdoctorat este limitată. Raportul indică explicit că în anul 2025 nu au fost susținute teze de doctorat sau postdoctorat de către membrii echipei. De asemenea, sunt menționate dificultăți legate de resursele umane, inclusiv vârsta medie ridicată a cercetătorilor și lipsa personalului tehnic, ceea ce sugerează o capacitate redusă de atragere și formare a tinerilor specialiști. Nu sunt evidențiate programe clare de mentorat, stagii sau integrarea doctoranzilor în activități de cercetare, ceea ce limitează sustenabilitatea pe termen lung a școlii științifice.

Punctajul mediu acordat: 25,8

Concluzii și recomandări:

În ansamblu, etapa 2025 a subprogramului a generat rezultate solide în ameliorarea porumbului și sorgului, consolidând baza genetică națională și susținând dezvoltarea sectorului semincer. Au fost conservate și valorificate resurse genetice importante, create linii consangvinizate și hibrizi competitivi, dintre care unele combinații au fost avansate spre testare oficială și implementare. Cercetările au avut o componentă aplicativă pronunțată, reflectată în producerea semințelor din categorii biologice superioare, optimizarea tehnologiilor agricole și transferul de cunoștințe către fermieri. Impactul teoretic constă în extinderea fondului de germoplasmă și validarea metodologiilor de ameliorare în condiții de stres climatic. Totuși, limitările climatice și resursele umane insuficiente au afectat parțial rezultatele, iar dezvoltarea capitalului uman și creșterea vizibilității internaționale rămân direcții prioritare.

Se propune calificativul general: Bine

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva GUDUMAC

Conducător adjunct al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Ion TODERAȘ

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela ROMANCIUC